

Nyhedsbrev

2. halvår 2022

Slægts- og Lokalhistorisk Forening

Djursland

www.slaegt.dk/djursland/

Nyt fra formanden

Vi er nu i sommermåneden juni, og tilværelsen er stort set, som den var før coronapandemien. Forårets program blev næsten fuldført. Det var kun januars arrangementer, vi måtte aflyse. Det var foredraget med Poul Duedahl med Danmarkshistorie på vrangen, som nu er planlagt til tirsdag d. 6. september 2022. Klubaftenen blev ligeledes aflyst.

3 foredrag, en generalforsamling, 2 klubaftener samt en dejlig og interessant udflugt til Lyngsbækgaard blev afholdt med succes. Vi glæder os til at gennemføre alle vores arrangementer til efteråret.

Vi har udsendt et spørgeskema i håb om at modtage nye idéer og forslag, særligt til vores klubaftener, men vi har desværre ikke modtaget ret mange svar. Vi takker mange gange for de svar, vi har modtaget. Der er flere interessante emner imellem.

Jeg vil slutte af med at ønske alle en rigtig dejlig og varm sommer. Jeg glæder mig til at se jer til efterårets arrangementer.

Formand Anita Gotfred Jørgensen

Info
fra SLFD

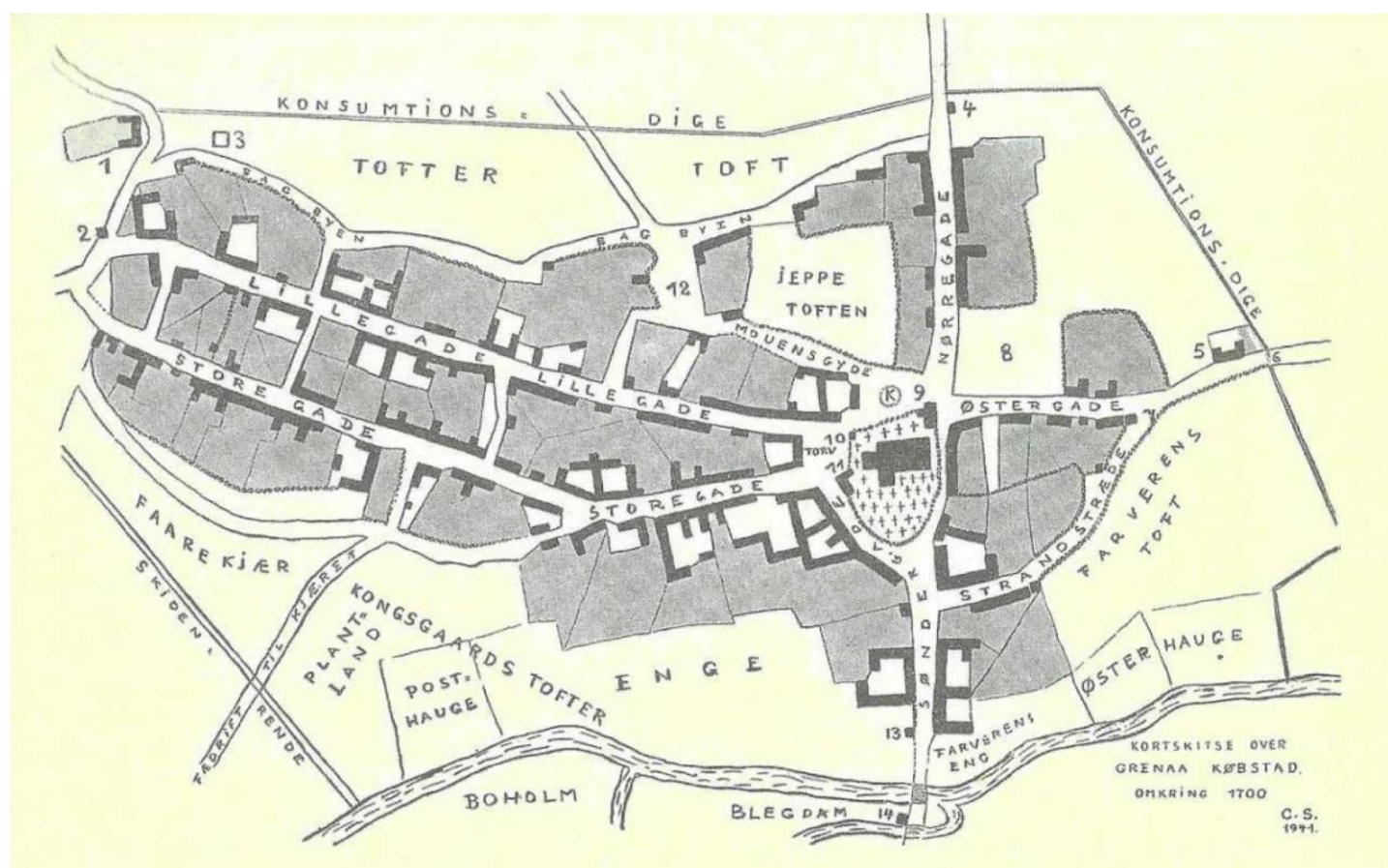

Vi har siden oktober 2021 indført at udsende en påmindelse sidst på måneden om næste måneds arrangementer. Flere har meldt tilbage, at de synes, det er en god idé, så det vil vi fortsætte med.

Derfor - hvis du ikke har modtaget en mail fra os, er det muligvis fordi, vi ikke har en korrekt mailadresse på dig. Vi vil blive glade, hvis du/I sender en mail til Slægts- og Lokalhistorisk Forening Djursland på:
slaegt@gmail.com

Grenaa Kommune rydder den gamle trælasthandel for bygninger og udlægger i første omgang det store areal som parkeringsplads. Få år senere opfører man så den nye stor rådhusbygning, som stadig ses i dag.

Kilde: Primært Carl Svenstrup

Fra Jeppetofte til Grenaa Rådhus

Mogensgade i Grenaa har eksisteret fra meget gammel tid. Ikke som en gade men i starten nærmest en markvej. På Pontoppidans Atlas fra 1767 bærer den navnet 'Moens Gyde'. Omkring år 1700 er Gyden næsten ubebygget. Sydsiden er haver og gårdspladser til ejendommene på Lillegades nordside. Hovedparten af området på nordsiden udgøres af Jeppetofte – et græsningsareal på omkring 2½ tdr. land.

Navnet Jeppetofte går tilbage til 1600-tallet, hvor den tilhører en stor gård på Nørregades vestside kaldet Jeppegaarden og ejet af Jep Andersen Liustrup. Gården er nævnt i tingbogen i 1635, og Jep er midt i 1600-tallet flere gange nævnt i kilderne på godt og ondt.

I byens ældste grundtakst fra 1682 er gården ejet af Grev Jørgen Scheel til Broholm men beboet af Jep Luistrups enke.

Gennem de næste 150 år har gården skiftende ejere frem til omkring 1840-50, hvor et par ejerskifter mellem et par store jyske handelshuse ender med en udstykning af Jeppegaarden og Jeppetofte. Der kommer bebyggelser ud mod Mogensgade, og i 1847 køber købmand J. A. Møller en stor del af Jeppetofte og indretter den til tømmerplads. Købmand Møller har i forvejen købmandsforretning på hjørnet af Torvet og Storegade.

I 1869 sælger købmand Møller sin forretning til Frederik Thykier. I handlen medfølger tømmerpladsen på Jeppetofte. Efter nogle år vælger Frederik Thykier at satse på tømmerhandel. Han sælger i 1884 købmandsforretningen og køber til gengæld flere af de parceller fra Jeppetofte, som tidligere er frasolgte. Ud mod Mogensgade opfører Thykier en stor flot 2-etages bygning med forretning og kontor i stueetagen og bolig på 1.sal. Arealerne bagved udnyttes af den hastigt voksende forretning med tømmer og alle former for byggematerialer, og der opføres flere lagerbygninger. Senere udvides forretningen med en stor tømmermark på et areal bag gaden Grønland. Efter Frederik Thykiers død omdannes firmaet til et aktieselskab.

Klubaften tirsdag den 29. november 2022

En gammel tradition i klubben har været, at vi før jul arrangerede et besøg i en af egnens kirker. Denne skik genoptager vi i år, hvor besøget er henlagt til Grenaa Kirke. Vi mødes kl. 19.00 ved kirken, hvor der er en rundvisning på ca. 30 min. Herefter går vi ca. 200 meter hen til Grenaa Sognegård.

Her vil Kjeld Simonsen fortælle om Grenaa's kirker gennem 1.000 år.

I forbindelse med foredraget vil der blive serveret gløgg, kaffe og småkager.

Arrangementet er kun for klubbens medlemmer og er ellers gratis.

Der skal foretages forudgående tilmelding senest lørdag den 26. november til klubbens formand, Anita G. Jørgensen – telefon 30 63 83 90 – mail: djursslaegt@gmail.com

Djurslandsdatabasen

<https://djursdatabasen.dk>

Igennem 14 år har vi i foreningen opbygget Djursdatabasen. Databasen indeholder nu oplysninger om 121.500 personer med relation til Djursland, fra år 1230 (Marsk Stig) og til i dag. Vi har kun personer, der er døde, eller som er født for mere end 100 år siden.

For tiden har vi ca. 1500 aktive brugere. Gennem årene har vi haft 4130 brugere. Oplysningerne i databasen er indsendt af ca. 500 af disse brugere.

For at kunne søge i disse data, skal man være registreret som bruger. Det sker på hjemmesiden, djursdatabasen.dk, hvor man klikker på "Registrer for at få en brugerkonto" og afgiver nogle få oplysninger, herunder email-adresse. Det er gratis, og man får adgang til alle oplysninger, herunder de billeder og dokumenter, vi har tilknyttet nogle af personerne.

Alle brugere kan indsende deres data, som så bliver integreret i databasen. Hvis det er enkelte rettelser eller tilføjelser, kan det bare ske som en mail, men hvis det er mange personer, er det nemmest at indsende en Gedcom-fil, som kan dannes af de fleste slægtsprogrammer. Der vil ske en normalisering af steder og datoer, og alle personer, der ikke har relation til Djursland, eller personer, der er for nye, bliver sorteret fra.

Data kan indsendes fra hjemmesiden via feltet Kontakt: "skriv til os" eller ved at sende en mail til ij@oncable.dk

Gravsten fra Djursland.

Foreningen har samlet ca. 38.500 billeder af gravsten fra 88 kirkegårde på Djursland. Gravene er gennem 12 år fotograferet af familien Gissel, Geert Henriksen og Ivan Jensen. Vi medtager kun billeder, hvor personerne er døde for mere end 10 år siden. Vi forventer at samlingen løbende udbygges. Billederne kan ses her:

<https://djursslaegt.djursdatabasen.dk/index.php/kirkegarde>

Matrikler.

For de af jer, der er nået langt tilbage med jeres slægtsforskning og har aner i Djurs Sønder Herred, kan det måske have interesse at se på matriklerne fra 1688 og 1665. Vi har fotograferet protokollerne på Rigsarkivet i Viborg, og I kan se billederne her:

<https://djursslaegt.djursdatabasen.dk>

Hjemmeside.

I kan i øvrigt finde nyttige og spændende oplysninger vedr. slægtsforskning og lokalhistorie fra Djursland på vores hjemmeside hos Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk/djursland/> Slægtsforskernes Bibliotek

Endnu en gang skal vi gøre opmærksom på ovennævnte tilbud, der er etableret af Foreningen Danske Slægtsforskere.

Slægtsforskernes Biblioteks primære formål er at digitalisere litteratur inden for kategorierne lokalhistorie, slægtshistorie, personalhistorie, kildekrifter, opslagsværker m.v.

Der er i øjeblikket mere end 18.000 titler, der er tilgængelige online. Flere kommer til hver måned fra et stort ventende lager.

Det er gratis at benytte biblioteket, der findes på: bibliotek.slaegt.dk

Fideicommis

Fideicommis er en disposition, hvorved en formue båndlægges til vedvarende underhold for en familie. Den eller de begunstigede kan kun modtage rente af kapitalen eller have ret til at bebo eller drive et gods – men ikke sælge eller pantsætte det.

Ved grundloven af 1849 blev det forbudt at oprette nye len, stamhuse og fideikommissgodser. Ved grundlovsrevisionen i 1953 blev forbuddet udvidet til også at gælde familiefideikommiss.

Iflg. Wikipedia 24. marts 2020 eksisterer Christian de Fischers Fideicommis stadig.

Kjeld Simonsen

Christian bliver med tiden en meget velhavende mand. Han investerer både i jord – bl.a. Broholms Eng uden for Sønderport – og i flere ejendomme i byen. Han køber også nord for byen udflyttergården Hesseldal, som tidligere har tilhørt godset Hessel.

Christian bliver adlet i 1811 og indføjer et lille ”de” i sit navn, og han tager onklens gamle våbenskjold. Han bliver ridder af Dannebrog i 1813.

Samtidig med adelstitlen i 1811 opretter han et Fideicommis på 80.000 Rigsdalere – en slags familiefond, der skal tilgodese efterkommere i slægten. Han indbetaler straks 40.000 Rigsdalere i Den Kongelige Kasse til forrentning. I de følgende år indbetales det resterende beløb.

Christian de Fischer dør pludseligt den 18. april 1822 efter at være kommet hjem fra en sessionsrejse. Han begraves fra Grenaa Kirke og jordfæstes på den nye kirkegård uden for byens Nørreport (i dag Aastrupvej) den 22. april 1822. Det er kirkegårdens første begravelse. Hans flotte og fredede gravmæle er netop blevet renoveret til 200-års dagen, som blev markeret med et lille arrangement med 200-300 deltagere.

Christians enke, Frederikke Louise Monrad flytter snart efter fra Grenaa. Den store gård på Søndergade bliver udlejet til amtsprovst Fugl, der bliver præst i Grenaa i 1827. Kilder fortæller, at han på gårdens store lofter opbevarer sit tiendekorn. 23. dec. 1828 sælges ejendommen til Handelshuset Philip Hartvig Ree & Co. for 2.000 rigsdaler sølv. Hartvig Hartvigson flytter ind i ejendommen og bliver senere ejer. Ejendommen ændres igen til købmandsgård.

Frederikke Louise Monrad dør i 1838 og bliver begravet i Grenaa ved siden af sin mand.

Kjeld Simonsen

Kilder: Carl Svenstrup, Bogen ”Slægten Fischer fra Silkeborg”, Dansk Adelskalender 1878, Kirkebøger m.fl.

Udflugt til Lyngsbækgaard

Tirsdag d. 3. maj var vi på udflugt til Lyngsbækgaard i Dråby sogn. Vi blev modtaget af godsforvalter Lars Adler. Vi blev først inviterede på kaffe og kage, hvor han fortalte lidt om godsets historie.

Derefter blev vi vist rundt på hele godset. Først i de gamle avlsbygninger.

Udflugt til Lyngsbækgaard.....

Vi sluttede af med at blive vist rundt på selve hovedhuset.

Vi takker for en spændende og interessant rundvisning på et flot og velholdt herregård.

Christian de Fischer (1755 – 1822)

For godt 200 år siden er ovennævnte en af de mest kendte personligheder i Grenaa. Han kommer fra en anset slægt, der stammer fra Linaa ved Silkeborg, og flere af hans forfædre har adelstitler. Hans far er først kongelig livtjener og senere slotsforvalter på Christiansborg Slot i København og bliver derefter udnævnt som justitsråd.

Christian er født i København 1. maj 1755. Efter studentereksamen starter han som 17-årig en karriere ved militæret ved Slesvigske Rytterregiment, hvor han hurtigt stiger i graderne. I 1790 bliver han udnævnt til Overkrigskommissær. Hermed bliver han leder af den militære udskrivning i en del af Jylland.

7. dec. 1775 bliver han som 20-årig gift med Frederikke Louise Monrad, der kun er 16 år og datter af stiftsprovsten i Aarhus. De får efterfølgende i årene fra 1776 til 1792 i alt 11 børn. Flere af børnene får senere i livet betydningsfulde stillinger i Danmark.

I 1795 flytter familien fra Horsens til Grenaa, hvor Christian ved skøde af 23. juli 1795 køber den gamle købmandsgård på Torvets sydlige del (i dag Søndergade 1 – Museum Østjylland). Gården ændrer nu karakter fra købmandsgård til embedsmandsbolig.

Ved folketællingen 1801 består husstanden af Christian og Frederikke med 6 hjemmeboende børn. Desuden 1 kontorfuldmægtig, 1 kusk, 1 gårdskarl og 3 tjenestepiger.

Stillingen som generalkrigskommissær – d.v.s. militær udskrivningschef – er betydelig og især indbringende. På den tid er købstadsbefolkningen ikke værnepligtig. Det gælder kun for de unge mænd fra landet, hvor værnepligten kan gælde op til 6 år. Det er absolut ikke ualmindeligt, at en karl eller hans far ved fremmøde for generalkrigskommissæren medbringer 1 får, 1 ged, 1 ko eller måske endda 1 fed stud som gave til den høje chef. Som tak ser kommissæren så velvilligt på en større eller mindre skavank, der gør ham uegnet til militærtjeneste.